

KISGRAFIKA

Megjelenik egy évben négyszer
a Nemzeti Kulturális Alap
támogatásával

'96/4
35. évfolyam

Kiadja a „Kisgrafika Barátok Köre” Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület.
(1027 Budapest, Frankel Leó út 12.)

Szerkesztőbizottság: dr. Arató Antal, Király Zoltán, dr. Soós Imre.

Felelős kiadó: dr. Vida Klára ügyvezető titkár

Korányi Gábor díjnyertes munkája (12/2)

TARTALOM

A KBK Országos Találkozójának krónikája
„1100 éves magyar népművészet”: a KBK millecenáriumi pályázatának eredményei
Varsói exlibris-pályázat
HÍREK

A KBK ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJÁNAK KRÓNIKÁJA

Az idén augusztus 17–18-ikán Budapesten került sor a Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület hagyományos országos találkozójára. Az általában kétnapos összejövétel ad alkalmat arra, hogy az ország több részén és városában működő csoportok küldöttei és képviselői találkozzanak, megbeszélhessék örömeiket-gondjaikat, közös terveket szőjenek és határozatot hozzanak. Erre az alkalomra a KBK kisgrafikai és exlibris-pályázatot hirdetett „1100 éves magyar népművészet” címmel, amely tematikájával kapcsolódott a millicentenáriumi ünnepségekhez. (Részletes ismertetése a következő cikkben olvasható.)

A találkozó ünnepélyes keretek között kezdődött augusztus 17-ikén délelőtt 11 órakor az Iparművészeti Múzeumban, ahol sor került a beérkezett pályaművek kiállításának megnyitójára és a pályázat díjainak átadására. A kisgrafikák és ex librisek bemutatására a múzeum dísztermében, abban a helyiségben nyílt alkalom, ahol már július 20-ika óta állt szintén a millicentenáriumi jegyében, a múzeum által rendezett *Népművészet az ex libriseken* kiállítás. Így szerencsésen találkozott – még témában is – századunk első felének, valamint napjainknak az ex libris és alkalmazott grafikai művészete. Az Iparművészeti Múzeum munkatársa, dr. Horváth Hilda, aki a nagyszabású kiállítás anyagát válogatta és rendezte, a leíró katalógus bevezetőjében ezt írja: „A magyar művészetben, így a kisgrafikában is kiemelkedő szerepet játszott a magyar népi motívumok és tájak (Alföld, Erdély) ábrázolása. Jelenlegi kiállításunkon az ex libriseket, alkalmi grafikákat a századfordulótól az 1960-as évekig mutatjuk be. A témák szerint válogatott anyag, csekély kivétellel, a világ egyik legjelentősebb exlibris-gyűjteményéből, dr. Soó Rezső professzor egykori kollekciójából származik, amely 1969 óta az Iparművészeti Múzeum tulajdona.”

A 22 nagyméretű tablón bemutatott remek válogatás – 56 magyar grafikusművész alkotásai – témakörök, illetve motívumok szerint csoportosítva mutatják be az immár klasszikussá vált 2-3 művésznemzedék műveiből az alábbi témák megjelenítését: Csak tiszta forrásból! – Madár – Szív – Növényi ornamentika – Erdélyi templom – Székelykapu – Kopjafa – Magyar táj – Férfi és női munka – Életkép – Népviselet – Szűr és suba – Ex musicis – Zene és tánc – Kulacs – Tárgykultúra – Karácsony – Húsvét – Ex ethnographicis – Ex Hungaricis. Olyan nagyszerű műveket láthattunk itt újra, amelyeket évtizedeken át nem lehetett kiállítani, legfeljebb szerencsés esetben magángyűjteményben megtekinteni. A katalógusban a művek leírása után alfabetikus sorrendben olvashatjuk a művészek névsorát, valamint a grafikai technikák jegyzékét. E kiállítás rendezésé-

ben és megvalósításában közreműködtek még: Hámosi László és Soós Katalin, a számítógépes tipográfia pedig Csehi Sándor munkája.

A két kiállítás együttes megtekintése után a KBK fogadást adott a megjelenteknek.

Az Országos találkozó délután 13 órakor a Fészek Klubban folytatódott, ahol dr. Vida Klára titkári beszámolóját hallgattuk meg az elmúlt esztendő egyesületi életéről, sikereiről, gondjairól. Mint elmondta, a havi összejöveteleket rendszeresen, jó hangulatban tartottuk, ahol a megjelenő tagok száma eléggé ingadozó, de igyekszünk ezeket az alkalmakat színes programokkal, beszámolókkal vonzóvá tenni. Öröndetes, hogy a fiatalok – mind művészek, mind gyűjtők – köréből egyre többen kapcsolódnak be az Egyesület munkájába. Legnagyobb gondja a KBK-nak, hogy nincs saját állandó klubhelyisége, egy kis önálló „otthona”, ahol esetleg gyakrabban is össze lehetne jönni, szakirodalmat olvasgatni, esetleg kamarakiállításokat rendezni. Szerény anyagi helyzete mellett ezt a problémát is igyekszik megoldani az Egyesület. Sajnos, a külső támogatás és támogató kevés ahhoz, hogy ez megnyugtató módon és mielőbb megvalósuljon. Kérjük ehhez a tagság javaslatait, ötleteit, támogatását is.

Folyóiratunk, a KISGRAFIKA évente négyszer, időben megjelenik, jó színvonalon, sok szép új grafika bemutatásával követi a kortársi művészetet, tudósít a művészeti élet híreiről, eseményeiről. Örömmel fogadták olvasóink az 1994-es évfolyam különszámát, a *Magyar exlibris-gyűjtők arcképcsarnoka* című kiadványt, amely gazdag információs anyaggal, talán a gyűjtési kedvet is növelte e mai, nehezebb körülmények között. Tervezzük ennek folytatását, újabb különszám megjelentetését.

Végezetül dr. Vida Klára megemlékezett azokról a gyűjtőtársakról, akik az év folyamán sajnos végleg eltávoztak körünkben s csak emlékét őrizzük kedves együttléteinknek, személyiségüknek, művészetszeretőségüknek, mint Tibold Attila, Ripka Titusz, Kovács József, Béres Ferenc és Lippóczy Norbert.

A beszámoló után az egyesület tagjai ajándékot kaptak a vezetőségtől: egy-egy példányt az *In memoriam Stettner Béla* mappából, amelyet a KBK adott ki volt elnöke, Stettner Béla halálának egyeztetős évfordulójára, amelyben 15 kortársa emlékezik meg róla egy-egy művészi munkájával. Majd König Róbert, egyesületünk művészeti vezetője nyújtott át szép lovas grafikájából mindenkinek egy-egy névre szóló példányt.

Még egy meglepetés várt az Országos Találkozó résztvevőire: Fery Antalné Valika és leánya, Bánkiné Fery Veronika néhány doboznyi kisgrafikát adományozott az Egyesületnek, hogy a Fery mester hagyatékában maradt ex librisek megbecsült és méltó helyre, a tagság gyűjteményeibe kerüljenek. Ezúton is köszö-

netet mondunk ezért a nemes gesztusért, mindnyájunk nevében. Majd kezdetét vette a lázas, izgalmas grafika-csere, amely a kora esti órákig tartott.

Az első nap eseményeit a Fészek Klubban rendezett közös vacsora zárta le, ahol a budapesti és a vidéki csoportok tagjai kedvükre kibeszélgethették magukat.

Bálint Ferenc munkái (3/1-3)

Színek és fények c. első rész az 1930-as évek végéig a klasszikus korszakot, a *Változó időben* az újabb generációk újabb irányzatait, a *Mesterek és tanítványok* pedig eredeti forrásokat, fotókat és dokumentumokat tárt a nézők elé, eddig együtt még nem látott óriási gazdagságban. Ez utóbbiak között a nyilvánosság elé még soha nem került, igen érdekes grafikákban is gyönyörködhattunk.

Ezúton is köszönetet mondunk a vezetőségnek, a szervezőknek, a résztvevő művészeknek és ajándékozóknak egyaránt az Országos Találkozó sikeréért, elményeirért, az ismét együtt töltött kellemes és gyümölcsöző alkalomért.

Király Zoltán

A második napon, augusztus 18-án a találkozó úgynevezett „meglepetés”-programjára került sor. A vezetőség közös látogatást szervezett a Magyar Nemzeti Galéria milicentenáriumi *Nagybánya művészete* című kiállításra, amit a találkozó résztvevői együttesen tekintettek meg a budai várpalotában. Az óriási tárlat három részben mutatta be a tulajdonképpen modern magyar művészet kialakulását a nagybányai művésztelep megalapításától (1896) századunk közepéig. A

Ürmös Péter metszete (26/2)

„1100 ÉVES MAGYAR NÉPMŰVÉSZET”

A KBK millectenáriumi pályázata

A Millectenáriumhoz és az Országos KBK Találkozóhoz kapcsolódva, a Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület *1100 éves magyar népművészet* címmel kiírt kisgrafikai és exlibris-pályázata eserdményhirdetésére és a művek kiállítására 1996 augusztus 17-én került sor. A felhívás így határozta meg a témát: „A népművészet körébe tartozó tárgyak, eszközök, viseletek megjelenítése, használatának ábrázolása, ezen tárgyaknak és eszközöknek a népi művészek általi díszítései, későbbi, mai módosult használatuk, jelentésük képi leírása.”

A határainkon belül és kívül élő magyar grafikusművészek közül harmincan küldtek összesen nyolcvan alkotást a pályázatra, ahol egy művész legfeljebb három művével szerepelhetett. A bírálóbizottság döntése alapján az alábbi szerzők és grafikák kerültek be a résztvevők közé:

Olexa József díjazott műve (19/2)

1. Bagarus Zoltán (Ajka)		
1. Exl. Kristály Adrienn [C3, 9,5 × 7 cm]	1996	
2. Exl. Havasi Adrienn [C3/C5, 9,5 × 7 cm]	1996	
2. Baráz János (Nyíregyháza)		
1. Életfa (kisgrafika) [X3, 12 × 8 cm]	1996	
2. Pelikán (kisgr.) [X3, 12 × 8 cm]	1996	
3. Sámántánc (kisgr.)	1996	
3. Bálint Ferenc (Komló)		
1. Exl. Kiss Relli [C3/C5, 8 × 5,5 cm]	1996	
2. Exl. Dr. Vida Klára [C3/C5, 11,5 × 9 cm]	1996	
3. Exl. Dr. Mayer József [C3/C5, 7 × 6 cm]	1996	
5. Budai Tibor (Budapest)		
1. Honfoglaló őseink (kisgr.) [C3, 13 × 6 cm]	1996	
2. Exl. Márton Kálmán [C3, 10 × 6 cm]	1996	
4. Csiby Mihály (Budapest)		
1. Exl. Gertrude [X3, 10 × 6 cm]	1996	
2. Exl. Csiby Mihály	1996	
6. Feszt László (id.) (Kolozsvár)		
1. Exl. 1100 éves magyar népművészet. Hódmezővásárhelyi párnavegminta [C3, 12 × 9,5 cm]	1996	
2. Exl. Erdélyi kopjafák [C3, 14 × 7 cm]	1996	
7. Hidegh Gábor (Szombathely)		
1. A kürt (kisgr.) [S, 12 × 6 cm]	1996	
8. Jáger István (Veszprém)		
1. Exl. Haszman Pál [Vaskarc, 7,5 cm Ø]	1996	
2. Exl. Máté Ferenc [Vaskarc, 7,5 cm]	1996	
3. Exl. Kónya Ádám [Vaskarc, 7,5 cm]	1996	
9. Kádár Katalin Budapest)		
1. Csigacsínáló tábla I. (kisgr.) Xerox, 21,5 × 12 cm	1996	
2. Csigacsínáló tábla II. (kisgr.) Xerox, 21,5 × 12 cm	1996	
3. Csigacsínáló tábla III. (kisgr.) Xerox, 21,5 × 12 cm	1996	
10. Kárpáti László (Szombathely)		
1. Exl. Orsós Jakab (teknővájó) [X3, 5 × 5 cm]	1996	
2. Exl. Bognár József (fafaragó) [X3, 5 × 5 cm]	1996	
3. Exl. „Fazekas” [X3, 5 × 5 cm]	1996	
11. Kopasz Márta (Szeged)		
1. Fölszállott a páva (kisgr.) [X3, 11 × 9 cm]	1995	
2. Szögedi menyecske (kisgr.) [X3, 14 × 9 cm]	1995	
3. Alsóvárosi házak (kisgr.)	1994	
12. Korányi Gábor (Santa Monica, USA)		
1. Ballada (kisgr.) [Aquatinta, 22 × 15 cm]	1996	
2. Fétis (kisgr.) [Aquatinta, 22 × 15 cm]	1996	
3. Fétis Valentinnek (kisgr.) [Aquatinta, 22 × 15 cm]	1996	
13. Kőhegyi Gyula (Budapest)		
1. Betyár kedvesével (kisgr.) [C3, 14,7 × 11,2 cm]	1996	
2. Nyeregveret (kisgr.) [C2, 10,5 × 7 cm]	1996	
3. Exl. Szász Mara [C2-3, 10,8 × 8,3 cm]	1996	
14. König Róbert (Budapest)		
1. Pásztorfaragás I–III. (kisgr.) [X3, 13,5 × 11,5 cm]	1996	
2. Exl. Kisteleki Ibolya [X3, 8,5 × 5 cm]	1996	
3. Exl. Dr. Arató Antal [X3, 11,5 × 9 cm]	1996	
15. Miklós János (Belényes)		
1. Tulipán sor III. (kisgr.) [X2, 14 × 10 cm]	1996	
2. Tulipán sor V. (kisgr.) [X2, 14 × 9,5 cm]	1996	
3. Tulipán sor IX. (kisgr.) [X2, 13,6 × 9,8 cm]	1996	
16. Molnár István (Budapest)		
1. Exl. S. Nagy Katalin [C3, 13 × 9 cm]	1996	
2. Mikroczipke (kisgr.) [X3, 13 × 9 cm]	1996	

17. Moskál Tibor (Békéscsaba)
1. Galgóczi tarsolylemez és magyarókereki festett kazetta (kisgr.) [X2/2, 18 × 14 cm] 1996
 2. Beregszászi sisakcsúcs és dunántúli mángorló, 1840) (kisgr.) [X3/2, 18 × 14 cm] 1996
 3. Exl. Bagol András (lófejes bot) [X2, 7,2 × 5,8 cm] 1996
18. Nagy László Lázár (Cegléd)
1. Exl. Dorogi Márton [C3, 8,5 × 7,5 cm] 1980
 2. Exl. Irlet Ruth [X2, 6,8 × 6,5 cm] 1982
19. Olexa József (Budapest)
1. Kapu (kisgr.) [Vasmaratás, 12,2 × 10 cm] 1996
 2. Fejfa (kisgr.) [Vasmaratás, 12,5 × 9,9 cm] 1996
20. Papp György (Szeged)
1. Átváltozások (kisgr.) [X3, 17 × 14 cm] 1996
 2. Mángorló pár (kisgr.) 1996
 3. Napfordító (kisgr.) [X3, 17 × 12,5 cm] 1996
21. Réti András (Tata)
1. Exl. NOEL [X3, 11,5 × 10,5 cm] 1996
 2. Exl. Dr. Körmendy Géza [X3 és papírnyomat, 13 × 7,5 cm] 1996
22. Sárosi Csaba (Kézdivásárhely)
1. Ósapák... (kisgr.) [X3/1, 2, 3. 15 × 11,5 cm] 1996
 2. Egy nyelven (kisgr.) [X3/1, 2, 3. 15 × 11,5 cm] 1996
 3. Asztalomat néktek (kisgr.) [X3/1, 2, 3. 15 × 11,5 cm] 1996
23. Sipos Loránd (Jánoshalma)
1. Exl. Ursa Minor I. [X3, 10,5 × 7,5 cm] 1996
 2. Exl. Ursa Minor II. [X3, 10,5 × 7,5 cm] 1996
24. Szepesi Béla (Nyíregyháza)
1. Alakoskodó (kisgr.) [X3, 15 × 8,7 cm] 1996
25. Szilágy Imre (Debrecen)
1. Költözik a Déri Múzeum (alk.) [X3, 15,8 × 11 cm] 1971
 2. Nanám könyve [X3, 8,8 × 5,8 cm] 1971
26. Ürmös Péter (Budapest)
1. Harangtorony, Nemesborzova (kisgr.) [X3, 12,8 × 8,6 cm] 1996
 2. Szamostatárfalvai harangláb (kisgr.) [X3, 12 × 8,5 cm] 1996
 3. Harangtorony, Pankasz (kisgr.) [X3, 12 × 8,5 cm] 1996
27. Vincze László (Marosvásárhely)
1. Vincze Júlia könyve [X3, 7 × 6,5 cm] 1996
 2. Zsuzsu könyve [X3, 8 × 7,2 cm] 1996
 3. Noémi könyve [X3, 8,5 × 5,6 cm] 1996

Az utolsó nagy stílus volt. Azóta sok minden történt, sok változat, de a szecesszió egy nyugati, európai stílus, ami azonban állandóan Kelet felől kapott inspirációt. Itt jut eszembe, hogy Ferenczy Károly 1900-ban, pont a századfordulón festett egy képet, amit nálunk alig ismernek. A címe: Archeológia. Hatalmas pár oszlop egy hatalmas tájban és egy szakállas férfi áll közepén. Annyira stilizált, olyan tiszta, hogy én ilyen még nem láttam! Ez az a történelmi pillanat, amikor a régészetet felfedezik a művészet számára, teljesen bevonul a képzőművészetbe, nota bene, a szecesszió keresztül is, vagy akkor kapja az utolsó impulzust... Most eszembe jut Pekáry, aki a magyar népművészetnek a stilizátora. Úgy kell ezt értelmezni, ahogy pl. Molnár C. Pál a XIV. századi olasz tájat stilizálta. Pekáry sokkal ízeesebb, rendkívül kulturált stilizátor, hihetetlenül tehetséges, mert beleélte magát ebbe a korszakba, a népművészetbe... Vagy Haranghy, akiről már nem is tudják, hogy iparművészetet tanult, és a legjobb szecessziós mesterek nála kezdték valamikor az iparművészeti stilizálást. Ez a pont a szecessziós korra tartozik, összefüggött a nagy művészet, a stílművészetek kialakulásával. Magyarországon a 30-as, 40-es években nincsen olyan jó festő, akinek ne lett volna szecessziós korszaka. Én még Toronyainál is megtaláltam (Csizmahúzó). A kornak egy szava sem volt erre, később még az sz betűt sem lehetett kiejteni, nemhogy szecessziót. Kész tragédia! Az utolsó nagy európai stílus, ami egyben a Keletet is magával hozta, nekünk tehát a szívünk közepéből való, izlésünk közepéből való."

A pályázat meghirdetett tematikájából ered, hogy a műveken valóban azt érthetjük tetten, hogyan él és hogyan jelenik meg a szellemi és tárgyi néprajz, annak képi- és motívumvilága a mai magyar kisgrafikában. Nem csupán az alkalom vagy a divat ennek a fő inspirálója, hanem az a művészeti hagyomány is, amelyről fentebb dr. Supka Magdolna szólt. Mert például az elmúlt rendszer párt-irányította művészetében, ha nem is volt nagyon kíváncsú, de mindig jelen volt a tárgyi néprajz tematikája, éltek motívumai, inkább a szellemi néprajz maradt a fekete bárány. Most azonban szabadon megjelenik ez a téma is (Korányi Gábor: Fétis; Budai Tibor: Honfoglaló őseink; Baráz János: Sámántánc és Életfa; Sárosi Csaba: Ósapák... stb.). A tárgyi néprajz és a díszítőművészet is sokrétűen jelentkezik a grafikákon. Egyáltalán nem teljességre törekedve, inkább csak jelzésképpen érdemes néhányat felsorolnunk ennek az illusztrálására. Átszűrve a művész stílusán, megjelenik a népi építészet, a *harangtorony*, a *harangláb* (Bálint Ferenc, Jáger István, Ürmös Péter művein), a *fafaragó* művészet (Kárpáti László, König Róbert, Bálint Ferenc, Papp György), a *kopjafák* (id. Feszt László, Olexa József), a *kőfaragás* (Kőhegyi Gyula), a népi *hímzésminták* (id. Feszt, Molnár István), a *stilizált virág* (Miklós János: Tulipán-sor) és így tovább. Olyan példánk is van, mint a fiatal Jáger István három vaskarc technikájú lapja, ahol a népi famegmunkálást három változatában ábrázolja a művész: kopjafák, szoknyás harangláb és bot végére faragott kosfej megjelenítésével. Igen pontosan és szemléletesen ragadta meg a témát, a népművészet 1100 évét

A pályaművek kiállítását, amint már említettük, az Iparművészeti Múzeum dísztermében, dr. Supka Magdolna művészettörténész nyitotta meg. A művészet barátainak kedves „Manna nénije” óriási képzettsége, lexikális tudása, egy élet tapasztalatainak gazdagsága alapján lebilincselően beszélt. A népművészet kapcsán, amely ősidőktől kezdve stilizál, megnyitóját ennek művészettörténeti vonatkozásaival kezdte: „A szecesszió azért izgalmas mind a mai napig és azért jön újra divatba, mert a stilizálásnak egy módja.

(pontosan a pályázat szellemében) két színes fametszetű lapján *Moskál Tibor*. Az egyik a honfoglalás kori, be-regrszászi aranyozott ezüst süvegcúscot ábrázolja, ki-emelve annak stilizált tulipán díszítésű veretét, s ezt részben fedi (az összehasonlítás és a folyamatosság kedvéért) egy dunántúli fafaragó által készített mángor-lófa ugyanolyan stilizált tulipán-motívumú faragott dí-szítése. A másik lap a híres honfoglalás kori galgócí tar-solylemezt mutatja be stilizált gránátalma díszítésével, amelyet részben fed az erdélyi Magyarókeréken látható mennyezeti kazetta festett, a tarsolylemezhez igen ha-sonló gránátalma ábrázolása. Szemléletesen kitűnik, hogy az ősi magyar díszítőművészet ennyi évszázadon át megőrizte sajátos hagyományait és ma is él.

Am a művek elemzését bízzuk az avatott szakem-berre és idézzük Supka Magdolnát, aki kiállítás-meg-nyitójában részletesen szólt a kisgrafikákról és meste-reikről:

„Az egyik kitüntetettnek, *Korányi Gábornak* jól ismer-em a műveit abból a korszakból, amikor még ideha-za élt. Most valahol az USA-ban, Santa Monicában él. Hát az egy indián mágia, amit csinál! Idehaza is volt érzéke az ornamentálishoz, de most borzasztó érde-kes, sokkal mélyebb, mint valaha. Kiment, hogy meg-találja az indián művészetet? Nem tudom. De minde-nesetre keleties és indián motívumok. *Ballada* nevű ké-pe közepén talán egy krucifix lehet, de egészen ősi módon, mint a XI–XII. században a feszületek. Telje-sen egyszerű és barbár. És két tojás-idomán (Fétis) az ősi húsvéti hagyományok jönnek elő, a régi szimbólum-ok. Örülök neki, hogy végre méltányolják nálunk, mert ami itt izgalmas, az mind összefügg a kultikus dolgokkal...

Visszatérve a mesterségekhez: *Kárpáti Lászlónak* lát-hatók itt egészen kicsi ex librisei. Nem ismerem őt, te-hát minden érdek nélkül, nagyon tetszik nekem, hogy valaki a régi, mesterségi ábrákat szedte elő (teknővá-gó, fafaragó, fazekas).

Fölötte *Ürmös Péter* haranglábjai szintén nagyon tet-szenek. E témában *id. Feszt László* lapját találom a leg-szebbnek, aki Kolozsvárott él. Stilizált kép (Erdélyi kopjafák), olyasmi, akár a régi acélmetszetek...

A szegediek közül *Kopasz Márta* az, akinek nem le-het nem megismerni a stílusát.

König Róbert pályája legjobb szakaszának azt tartot-tam, amikor Londonban élve egy ideig, sorozatában valami hihetetlen loábrázolást készített. Ami nemes-ség létezik ebben az állapotban, mozdulataiban, ami egy lónak az „emberségében” van, azt mind kihozta, rend-kívüli dinamikával. Most látom, hogy ez találkozik itt igen szerencsés módon a népművészettel, az ex librisz-szel és általában a kisgrafikával. Erősen tömörít, de ugyanakkor tudni kell róla, hogy ezek az alig húsz centi körüli munkák, vagy még ennél is kisebbek, fel-tehetők tíz méteres falra is, felnagyítva méterekkel na-gyobbra. Amit keresgéltek a szocreál idején, monu-mentálisnak, de érdekes módon nem találtak rá erre a fajta tehetségre.

Kőhegyi Gyulának nagyon szép nyeregdíszítését láttam. Nem csodálkozom, hogy jól sikerült mű.

Évekkel ezelőtt egy szekeret, egy nagyon egyszerű szekeret ábrázolt, és az mindig átment a zsűrin, ami számomra azért volt szokatlan, mert semmiféle szoc-reál íze nem volt. Egyszerű, szép forma, s nála ma is ezt látom.

Nagyon jó, hogy a régészetből, a néprajzból annyi mindent behoztak ebbe a műfajba. Én emlékszem, hogy a nagyanyám még mángorlót használt (*Papp György: Mángorló pár; Bálint Ferenc, Moskál Tibor*), még használta a csigakészítő rácsot, amivel a csiga-tésztát csinálják (*Kádár Katalin*). Van néhány kitűnő grafika, ami hozza Hódmezővásárhely kerámiáját, a régi cserépedényeket (*Budai Tibor, Kárpáti László*), szóval a tárgyak.

Dr. Supka Magdolna, csapongó emlékeinek mindig tanulságos konklúzióját levonva, megnyitóját a követ-kezőkkel fejezte be:

„Egy csomó fontos dolgot sajnós most kénytelen voltam kihagyni, mert mindenről minden eszembe jut. De remélem, annyit sikerült elérnem, hogy jelez-zem: óriási dolog ez, a millicentenáriummal együtt. Rendeztek most vagy ötvenféle ünnepet, aminek sem-mi köze nem volt a millicentenáriumhoz. Én ezen a kiállításon azt ünneplem, hogy mindez a töviből való. Azért a töviből, mert mesterségek, az ipar és a művé-szet egyszerre jelenik meg. Itt most megelevenedik en-nek a kornak a szelleme és ennek marad tradíciója a jelenkori grafikában is.”

A viharos tapssal kísért megnyitó után következett a zsűri „ítélethirdetésének” aktusa, az ünnepélyes díj-kiosztás. Ezúton is köszönetet kell mondanunk azok-nak, akik e kedvezőtlen időben hajlandók támogatni a művészetet, hogy értékes hagyományaink tovább él-jenek. A sok megkeresett közül kevesen, de jó szívvel áldoztak arra, amint az alábbiak igazolják, hogy mű-vészeti értékeink gyarapodjanak, művészi élményeink gazdagodjanak. Így a zsűri az alábbi díjakat oszthatta ki, amelyeket az adományozók képviselői nyújtottak át a művészeknek:

A *Honfoglalás 1100. évfordulója Emlékbizottság* díjazott-ja: **KORÁNYI GÁBOR** (Santa Monica, USA), 50 000 forint és érem.

A **KÍVÜL-BELÜL Kereskedelmi Betéti Társaság** díja-zottja: **KÖNIG RÓBERT** (Budapest), 30 000 forint.

A *Stúdió-BALOG Kereskedelmi Kft.* díjazottja: **KŐHE-GYI GYULA** (Budapest), 20 000 forint.

A *Bizományi Kereskedőház és Záloghitel RT.* díjazott-ja: **OLEXA JÓZSEF** (Budapest), 30 000 forint.

A *KBK Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület* díjazott-ja: **VINCZE LÁSZLÓ** (Marosvásárhely), 20 000 forint.

A jelenlévők még egy kitüntetettet ünnepelhettek. Dr. Vida Klára, a KBK titkára dr. Soós Imrének – aki nemcsak egyik alapító tagja az Egyesületnek, hanem kiváló műértő és a KISGRAFIKA c. lap főmunkatársa, egyben a legaktívabb írója is – 75-ik születésnapja al-kalmából átnyújtotta a kisgrafika-barátok által alapí-tott díjat, a *Stettner Béla Plakettet*.

Gratulálunk a díjazottaknak és minden résztvevő-nek!

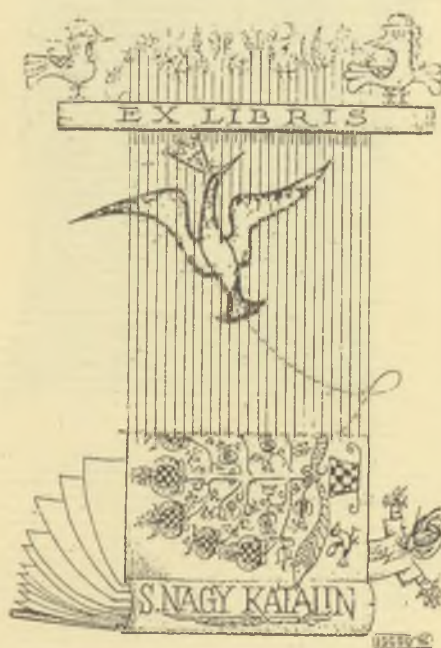
K. Z.

Moskál Tibor munkái (17/1-2)

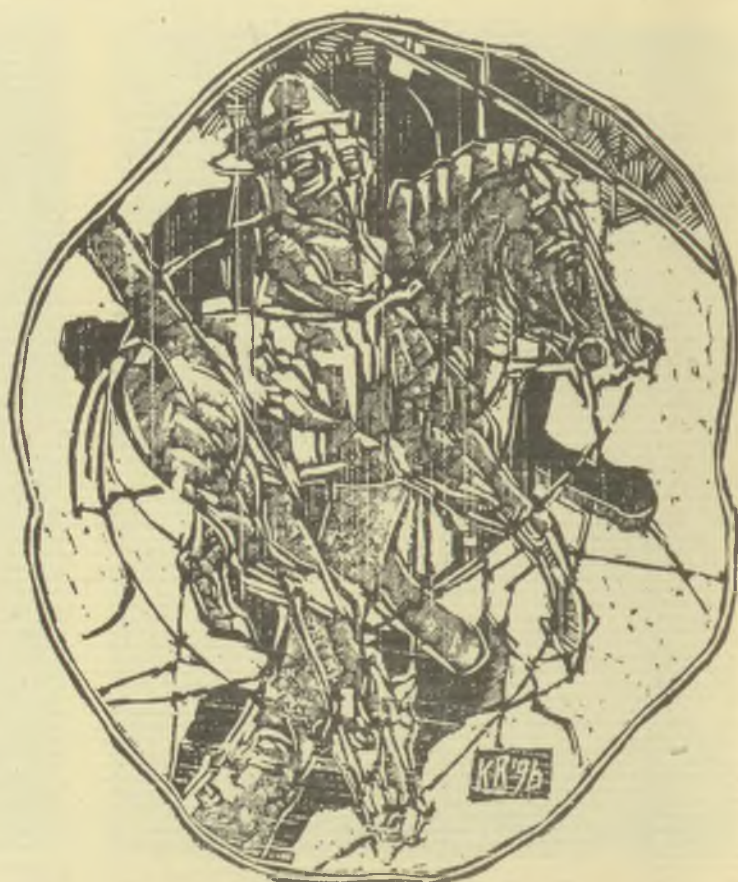
Molnár István metszete (16/1)

König Róbert díjnyertes munkája (14/1)

Ürmös Péter grafikája (26/1)

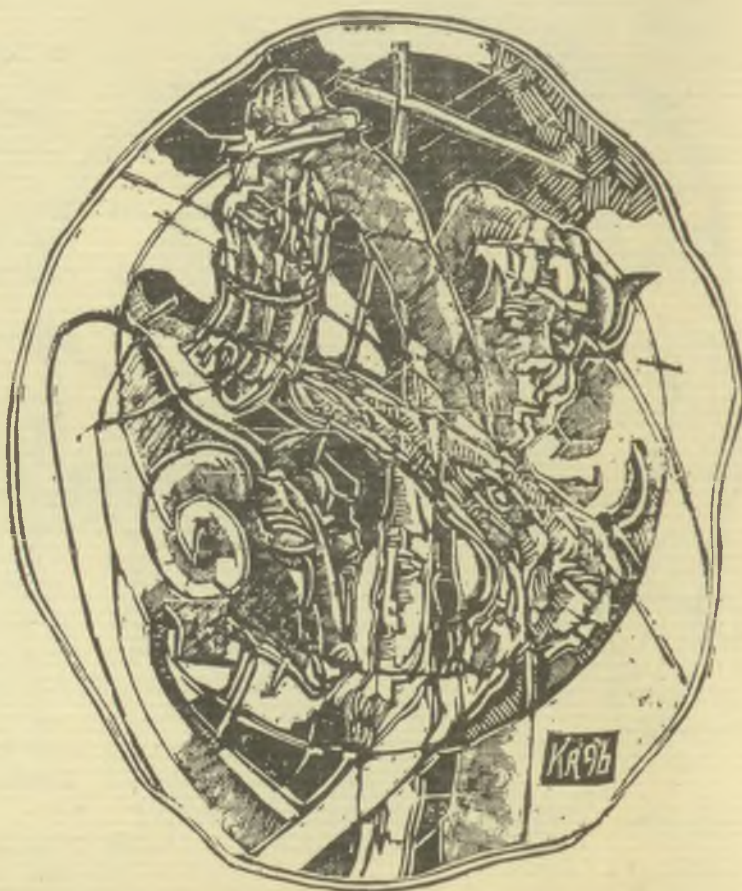

König Róbert munkái

1100 ÉVES MAGYAR-NEPMŰVÉSZET

Feszt László munkája (6/2)

König Róbert díjazott munkái ((14/2-3)

Baráz János munkái (2/1-3)

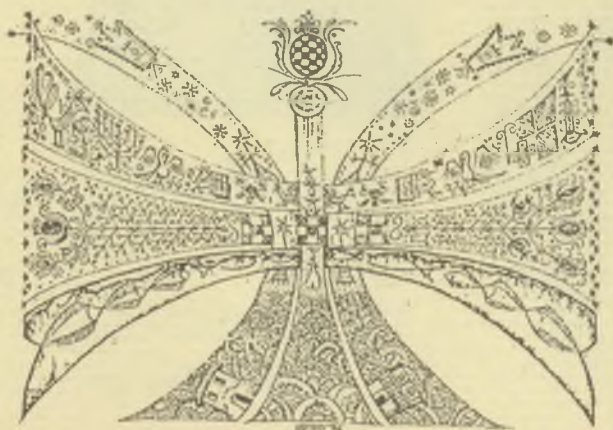

Nagy László Lázár munkái (18/1-2)

Károlyi László munkái (10/1-3)

Molnár István (Icsu) grafikája (10/2)

Réti András munkái (21/1-2)

Kőhegyi Gyula díjnyertes rézkarca (13/2)

Budai Tibor munkái (5/1-2)

Jáger István munkái (8/1-3)

Csibý Mihály művei (4/1-2)

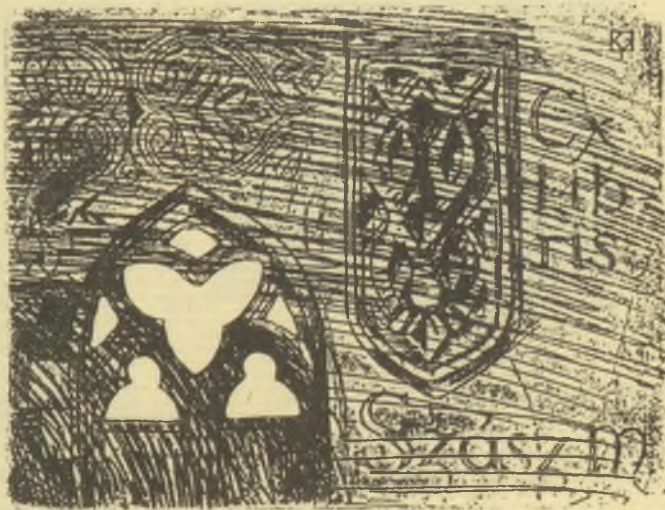
Kóhegyi Gyula díjnyertes rézkarca (13/1)

Kádár Katalin munkája (9/1)

Ürmös Péter grafikája (26/2)

Kóhegyi Gyula díjnyertes rézkarca (13/3)

Szilágyi Ferenc munkái (25/1-2)

Bagarus Zoltán grafikái (1/1-2)

Sipos Loránd munkái ((23/1-2)

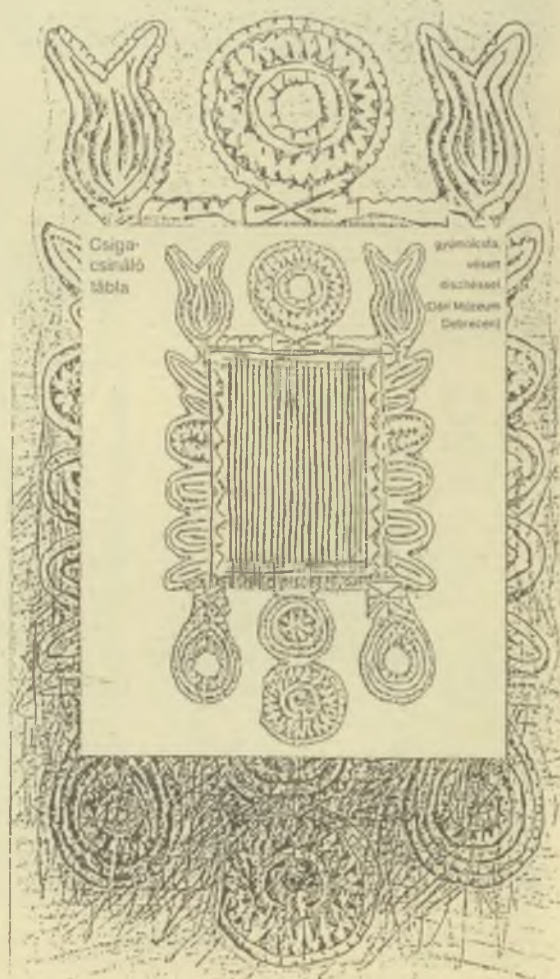
Miklós János munkái (15/1-3)

Kópász Márta grafikái (11/1-2)

Vincze László munkája (27/1)

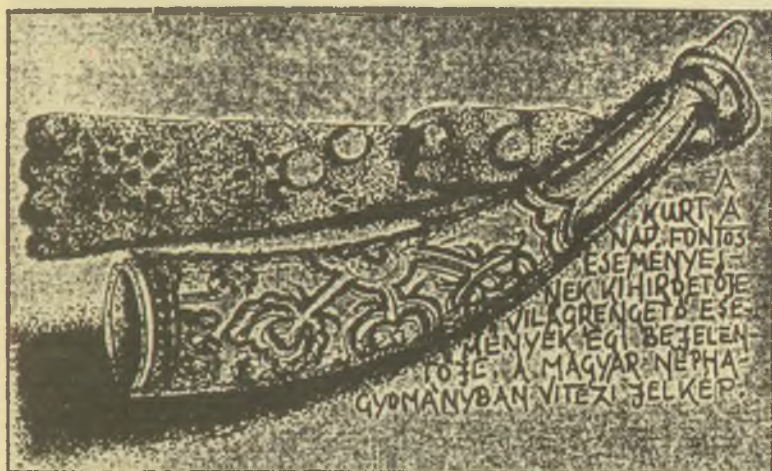
Kádár Katalin grafikája (13/2)

Ürmös Péter metszete (26/3)

Kopasz Márta grafikája (11/3)

Hidegh Gábor munkája (7/1)

Moskál Tibor munkája (17/3)

Szepesi Béla grafikája (24/1)

Sárosi Csaba munkái (22/1-2)

Papp György műve (20/3)

1100 ÉVES MAGYAR NÉPMŰVÉSZET

Feszt László rézkarca ((6/1)

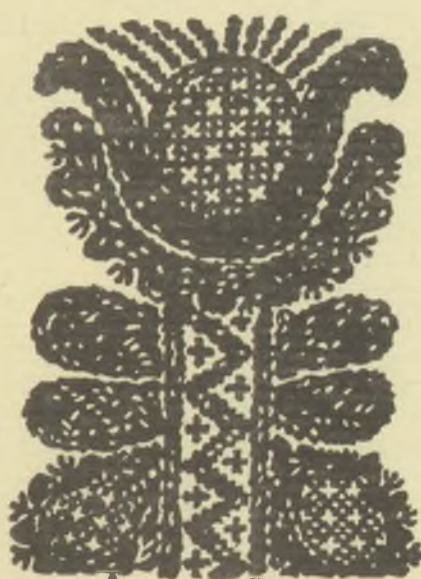
Vincze László munkája (27/2)

Kádár Katalin munkája (9/3)

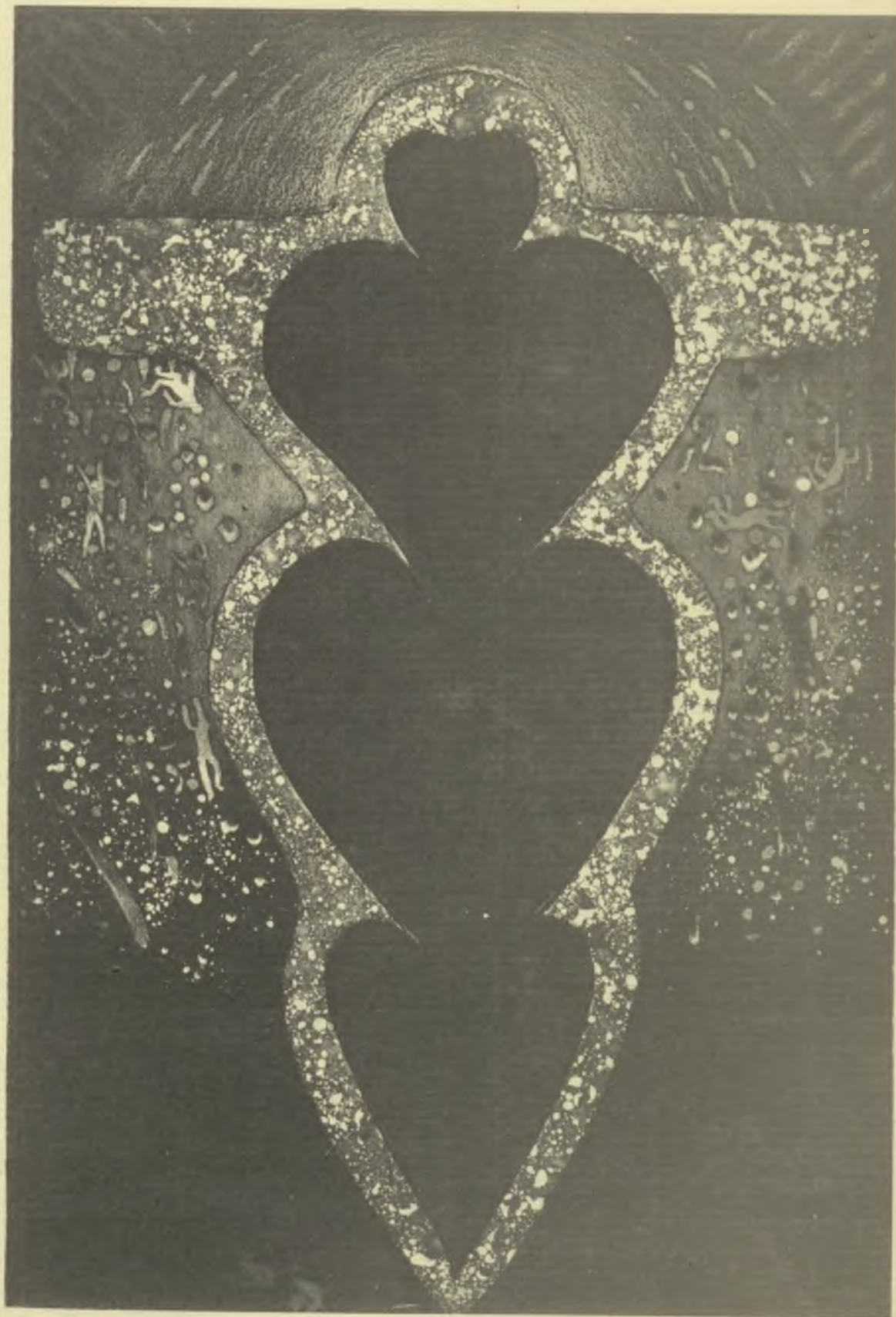

Sárosi Csaba műve (22/3)

NOÉMI KÖNYVE

Vincze László munkája (27/3)

Korányi Gábor díjnyertes munkája (12/3)

A VARSÓI KÖZPONTI KÖNYVTÁR EXLIBRIS-PÁLYÁZATA

A lengyel főváros 1907-ben alapított közkönyvtára 1997 májusában ünnepi fennállásának 90. évfordulóját. Ez alkalomra nemzetközi exlibris-pályázatot írtak ki, melynek részvételi feltételei az alábbiak:

1. A pályázat nyitva áll a világ valamennyi művésze számára. Egy pályázó legfeljebb 3 művét küldheti be, melyek a grafikai technikák valamelyikével készültek.
2. A pályaműveknek az alábbi szöveget kell tartalmazniuk: Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy. Ex libris. A nyomólemezzel hosszabbik oldala nem haladhatja meg a 15 centimétert.
3. Az alkotások mindegyikét 3 szignált példányban kell beküldeni, A5 formátumú (21 × 15 cm) lapokra nyomva. Minden lap hátoldalán ceruzával, olvasható módon fel kell tüntetni az alábbiakat: *név* (nyomtatott nagybetűkkel) és *keresztnev* – a pályázó anyanyelve szerint; *postacím, alkalmazott technika és készítési év*.
4. A pályaműveket legkésőbb 1997. február 15. napjáig kell beküldeni az alábbi címre:

Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy
Biblioteka Glówna
00-950 Warszawa – Polska
ul. Koszykowa 26/28.

A borítékon fel kell tüntetni: „Exlibris”. A beküldött példányok a Központi Könyvtár tulajdonába kerülnek. A rendezőség nem vállal felelősséget a művek elvesztéséért, egyéb károkért, melyek a postázás során keletkezhetnek.

5. Művészekből, szakemberekből és a rendező szerv

képviselőiből álló zsűri fogja a beérkezett műveket elbírálni, a katalógus anyagát kiválasztani és az alábbi díjakat ítéli majd oda:

Egy első díj: 3000 PLN (kb. 1100 USD);
egy második díj: 2000 PLN (kb. 700 USD);
egy harmadik díj: 1500 PLN (kb. 550 USD).

A fentiekén kívül még további díjak is kiosztásra kerülnek. A zsűri fenntartja magának a jogot a díjak fentiekéntől eltérő felosztására is. A bírálók döntése végleges és annak 1997. március 10. napjáig meg kell történnie.

6. A díjat nyert lap alkotója köteles lesz a rendezőséghez eljuttatni ennek a lapnak további 50 számított, szignált példányát még a kiállítás megnyitása előtt.

A rendezőség fenntartja magának a jogot, hogy a díjnyertes műveket felhasználhassa a Központi Könyvtár gyűjteményi anyagának megjelölésére, külön tiszteletdíj fizetése nélkül is.

7. A zsűri által elbírált, minősített művek 1997. májusában kiállításra kerülnek Varsóban, a Központi Könyvtárban. Erre az alkalomra katalógus készül. A kiállítás megnyitásakor lesz a zsűri döntésének kihirdetése és a díjak átadása. A rendezőség minden résztvevőnek értesítést küld a pályázat eredményéről és a kiállítás megnyitójának időpontjáról.

A katalógust díjtanul megkapja minden művész, akinek alkotását a kiállítás céljára megfelelőnek találták. A rendezőknek jogában áll e művek reprodukálása, tiszteletdíj fizetése nélkül is.

A pályázaton való részvétel a fenti feltételek tudomásulvételét és elfogadását jelenti.

RÉSUMÉ

La Hongrie a fêté en 1996 le 1100ème anniversaire de la Conquête du Pays. Les institutions ont donné la marque de déférence au „Millecenténarium” par plusieurs expositions et autres manifestations. Notre société, le KBK a organisé son entrevue nationale en août dans le Club des Artistes FÉSZEK à la veille du fête de notre premier roi, Saint Étienne.

A l'occasion de l'entrevue fut inauguré par Mme Magdolna Supka notre exposition, où furent présentées les créations participants au concours „Art populaire

hongrois agé de 1100 ans”. Zoltán Király écrit un compte-rendu sur ces événements. Nous publions aussi la liste des créations exposées et les noms des artistes gagnants les prix du concours.

Le premier prix fut adjugé à Gábor Korányi, artiste hongrois vivant à Santa Monica (USA). Autres participants rétribués: Róbert König, Gyula Kőhegyi, József Olexa et László Vincze.

Dans ce numéro nous présentons la plupart des créations exposées dans le palais du Musée des Arts Décoratifs sur notre exposition mentionné.

HÍREK

.....MERT FÖLDEDET A LOVON,
A FÜVET A FÉKEN,
A VIZET A NYERGEN
VETTÜK MEG."

KÉZAI SIMON

INCITATO MŰVÉSZTELEP '96

Ez év nyarán Kézdivásárhelyen ismét megrendezték az INCITATO elnevezésű művésztelepet. A tábor résztvevői közé több ex libriséről jól ismert alkotó is meghívást kapott. Így Vincze László, Simó Enikő és Xántus Géza. A művésztelep tevékenységét bemutató reprezentatív kiállítás megnyitására júniusban került sor a kézdivásárhelyi múzeumban. Ezt megelőzően az érdeklődők Vincze László grafikáit tekinthették ott meg. (Ő készítette a művésztelepi kiállításra készült meghívó emblémáját is.)

*

Lipcsében élő gyűjtő-barátunktól értesültünk arról, hogy Wilhelm Richter grafikusművész 81 éves korában Erfurtban elhunyt. Az 1906-ban született neves német grafikus munkásságát a Mezőgazdasági Múzeum szőlős-boros gyűjteményében igen gazdag anyag képviseli Budapesten. E lapok jó részét a közelmúltban elhunyt Lippóczy Norbert részére készült. Mivel lapunkban Richter mestertől eddig még nem közöltünk illusztrációt, most megemlékezésül egy humoros hangulatú linómetszetét közöljük.

*

A nemrég nálunk járt neves belga fametsző művész, Gerard Gaudaen munkásságát bemutató monográfia közeli megjelenéséről kaptunk a napokban értesítést. A mintegy 120 oldalas és 150 illusztrációt is tartalmazó kötetben három belga kollégája, köztük Luc Van den Briele ismerteti a világszerte megbecsült grafikus fél évszázados pályájának eredményeit. A kötet ára: 1800 belga frank, melyhez még 480 frank összegű postaköltség is járul. A számozott és négy eredeti fametszetet is tartalmazó, díszkiadású kötet 6500 belga frankba kerül. A kiadvány az erre a célra készült, számítógépes formanyomtatványon rendelhető meg. Az úrlap titkárunktól igényelhető.

*

A KBK októberi összejevetelén a Fészek Klubban szép számban megjelent tagjaink beszámolót hallottak a nyár folyamán Chrudim-ban megrendezett kongresszusról. A magyar gyűjtők doyenje, dr. Katona Gábor és a kisgrafika történetének tanulmányozásába egyre jobban bekapcsolódó unokája, Katona Csaba tartott élménybeszámolót csehországi útjukról és a mintaszerűen megrendezett nemzetközi találkozó eseményeiről. A résztvevők megismerkedhettek az alkalomra készült

kisgrafikai kiadványokkal és megcsodálták a csere során a magyar gyűjtők tulajdonába került, sok országból származó, igen jó színvonalú ex libriseket is. At est a tartalmas beszámoló élményén kívül egy meglepetéssel zárult: Fery Antalné férje hagyatékából egy doboznyi kisgrafikát ajánlott fel a jelenlévőknek, akik Fery ex librisekkel gazdagodva távoztak az emlékezetes összejevetelről.

*

Októberben nyílt meg Gross Arnold grafikusművész akadémiai székfoglaló kiállítása az Iparművészeti Múzeum dísztermében. A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia új tagjának életmű-tárlatán rézkarcainak teljes gyűjteményén kívül látható volt néhány fiatalkori festménye, valamint színpompás, hihetetlenül gazdag ásványgyűjteménye is. A kiállított dokumentumok között számunkra az az 1958. július 2-án kelt levelezőlap volt a legérdekesebb, melyen a Fiatal Művészek Stúdiója arról értesíti a művészt, hogy megnyerte a Stúdió exlibris-pályázatát. A még díjat nyert művészek között olyan később nevezetessé vált alkotók szerepelnek, mint Gácsi Mihály, Gacs Gábor és Varga Hajdú Istvánné, aki később Diskay Lenke néven került be az ex libris történetébe. A kiállítást dr. Horváth Hilda rendezte.

*

A főváros IV. kerületében, az Árpád út 66. szám alatt működik immár néhány esztendeje az Újpest Galéria, mely az önkormányzat mecénási tevékenysége jóvoltából számos nívós kiállításnak adott már helyet. 1996. szeptemberében „Kisgrafika” címmel láthattak itt kiállítást az érdeklődők. A Magyar Grafikusművészek Szövetsége által rendezett tárlat nevének helyességét vitatni lehet. Kisgrafika alatt ugyanis ex librisek és alkalmi grafikák értendők. A kiállítási anyagban ilyen alkotások nem szerepeltek, valamennyi bemutatott alkotás kisméretű grafika volt. A névhasználatot természetesen nem vesszük zokon, mert az ez alkalommal Újpesten látott anyaggal szívesen azonosulhat a kisgrafika minden barátja. Az elnevezéssel az ex libris (távollétében) ingyen reklámhoz jutott, melynek hatását későbbi kiállításainknál remélhetjük majd.

Az ex libriszel is foglalkozó művészek közül többnek az igen vonzó alkotását láthattuk itt. Nevüket a falakon történt elhelyezés sorrendjében közöljük: Kamper Lajos, Kőhegyi Gyula, Molnár István, Vén Zoltán, König Róbert, Kopasz Márta, Ábrahám Rafael, Sárkány Győző.

A tárlathoz tenyérbeillő, ízléses katalógus készült, melyben minden résztvevő művész 1-1 alkotását is reprodukálták. A kiadványban, mint utólag megállapítottuk, külföldi művészek alkotásai is szerepelnek. Velük a kiállítóteremben nem találkoztunk, ezek állítólag mappában elhelyezve voltak megtekinthetők.

Új tagok

Baranyai Ferenc, 8182 Peremarton-Gyártelep, Jázmin u. 3-b.

Budai Tibor, 1025 Budapest, Zöldlomb u. 32/c.

Holányi Julianna, 8182 Peremarton-Gyártelep,
Berhidai u. 6/4.

Jáger István, 8200 Veszprém, Jutasi u. 59. IV. 12.

Kádár Katalin, 1021 Budapest, Széher út 74.

Dr. Kovács Ferenc, 1014 Budapest, Tárnok u. 5.

Molnár Mónika, 8100 Várpalota, Krúdy Gy. u. 37.

Rákóczyné Kiss Sára, 8182 Peremarton-Gyártelep,
Ibolya u. 21. fszt. 2.

Vermes Júlia, CH-4054 Basel, Bristenweg 6. Svájc.

Gratulálunk az idén...

90 éves	Dr. Katona Gábornak,
a 86 éves	Dr. Krier Rudolfnak, Szentesi Flóriánnak, Várkonyi Károlynak,
a 85 éves	Kopasz Mártának,
a 83 éves	Dr. Lippóczy Miklósnak,
a 81 éves	Andruskó Károlynak,
a 80 éves	Koeda Bélánének,
a 75 éves	Dr. Ertsei Péternének,
a 70 éves	Dr. Kovács Károlynak, Kőrösi Lajosnak, Dr. Rostáné Pap Piroskának,
a 65 éves	Józsáné Németh Ilonának,
a 60 éves	Gábor Dénesnek, és M. Kiss Józsefnek.

Mindnyájuknak jó egészséget, alkotó-
és gyűjtőkedvet kívánunk!

Olexa József munkája

Közérdekű közlemény: Kérjük, hogy a tagdíjakat lehetőleg OTP fióknál fizessék be, mert a Posta közel száz forintot számol fel a banknak csekkenként.

Papp György munkái (20/1-2)

Boldog és szeretetteljes Karácsonyi
Ünnepeket, békés, boldog Újesztendőt
kívánunk tagtársainknak és minden
olvasónknak.

Korányi Gábor díjnyertes alkotása (12/1)

ISSN 02 096 161